

Προβλήματα

Φροντιστήριο #7

Πολλαπλή Παλινδρόμηση

Σε πολλά πρακτικά προβλήματα η συμπεριφορά μιας μεταβλητής απόκρισης  $Y$  επηρεάζεται από πολλές μεταβλητές

$X_1, X_2, X_3, \dots$ . Τα μοντέλα αυτά για τα οποία η εξαρτημένη μεταβλητή  $Y$  υποθέτουμε ότι συσχετίζεται με  $k$  ανεξάρτητες μεταβλητές  $X_1, X_2, \dots, X_k$  με μία σχέση της μορφής:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_k X_k + \varepsilon$$

όπου,  $Y =$  εξαρτημένη μεταβλητή,

$X_1, X_2, \dots, X_k =$  ανεξάρτητες μεταβλητές,

$\beta_0 =$  σταθερά,

$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k =$  συντελεστές παλινδρόμησης που περιγράφουν την επίδραση των ανεξάρτητων μεταβλητών,

$\varepsilon =$  σφάλμα ή μαζάλοιο (διαφορά πραγματικής τιμής  $Y$  της τ.ρ.  $Y$  από την τιμή της  $Y$  όπως προκύπτει από το υπόδειγμα),

καλούνται μοντέλα (υποδείγματα) πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης (multiple linear regression models).

Έστω ότι στόχος μας είναι η πρόβλεψη μιας μεταβλητής απόκρισης  $Y$  μέσω των τιμών των ανεξάρτητων μεταβλητών  $X_1, X_2, \dots, X_k$ . Για το σκοπό αυτό συχνηνώνουμε δεδομένα που αφορούν τις τιμές

$x_{1i}, x_{2i}, \dots, x_{ki}$  καθώς και την αντίστοιχη τιμή  $-2-$   
 $y_i$  της μεταβλητής απόκρισης για  $i=1, 2, \dots, n$ . Τα  
σφάλματα (ή κατάλοιπα)  $\epsilon_i, i=1, 2, \dots, n$  ορίζονται  
από τις διαφορές:

$$\epsilon_i = y_i - (\beta_0 + \beta_1 x_{1i} + \beta_2 x_{2i} + \dots + \beta_k x_{ki}), i=1, 2, \dots, n$$

όπου  $\epsilon_i$  είναι οι παρατηρούμενες τιμές των σφαλμάτων  
 $\epsilon_i$ , όταν αυτά υπολογίζεται από τις παρατηρούμενες  
τιμές των ανεξάρτητων μεταβλητών  $x_1, x_2, \dots, x_k$  και  
της εξαρτημένης μεταβλητής  $Y$ .

Για τα σφάλματα  $\epsilon_i, i=1, \dots, n$  κάνουμε τις ακόλου-  
θες υποθέσεις (ανάλογες με εκείνες της απλής γρα-  
μμικής παλινδρόμησης).

1. Τα σφάλματα  $\epsilon_i$  είναι ανεξάρτητα μεταξύ τους  
και κατανέμονται σύμφωνα με την κανονική  
κατανόρη.
2. Οι αναμενόμενες τιμές των σφαλμάτων  $\epsilon_i$  είναι  
ίσες με το μηδέν, δηλαδή  $E(\epsilon_i) = 0 \forall i, i=1, \dots, n$ .
3. Τα σφάλματα  $\epsilon_i$  έχουν την ίδια διακύμανση  
 $\sigma_\epsilon^2$  για όλες τις τιμές των ανεξάρτητων  
μεταβλητών  $x_1, x_2, \dots, x_k$  (υπόθεση της  
ομοσχεδαστικότητας).

Στο μοντέλο πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης,  
θεωρούμε ότι οι πραγματικές τιμές της  $Y$  μπορούν  
να διαχωριστούν σε δύο συστατώσεις:

• τη συνιστώσα της  $Y$ ,  $E(Y)$ , που οφείλεται στις  $-3-$   
συστηματικές επιδράσεις των μεταβλητών  $X_1, X_2, \dots, X_k$   
και

• την τυχαία συνιστώσα (κατάλοιπο)  $\varepsilon$  που ενσωματώνει όλους τους άλλους (εκτός  $X_1, X_2, \dots, X_k$ ) παράγοντες που "επιπράξουν" την διαμόρφωση των τιμών της  $Y$  (και τη μεταβλητότητα αυτών των τιμών).

Δηλαδή, μπορούμε να γράψουμε:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \dots + \beta_k X_k + \varepsilon = E(Y) + \varepsilon, \text{ όπου}$$

$$E(Y) = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \dots + \beta_k X_k.$$

Θεωρώντας ότι η τιμή  $y_i$  μπορεί να προβλεφθεί μέσω του γραμμικού συνδυασμού:

$$\beta_0 + \beta_1 X_{1i} + \beta_2 X_{2i} + \dots + \beta_k X_{ki}, i=1, 2, \dots, n \text{ το ενδιαφέρον μας εστιάζεται στον προσδιορισμό των παραμέτρων } \beta_0, \beta_1, \dots, \beta_k \text{ έτσι ώστε το άθροισμα τετραγώνων των αποκλίσεων}$$

$\varepsilon_i = y_i - (\beta_0 + \beta_1 X_{1i} + \beta_2 X_{2i} + \dots + \beta_k X_{ki}), i=1, \dots, n$   
να γίνει ελάχιστο. Προκειμένου να ελαχιστοποιήσουμε το άθροισμα:

$$Q(\beta_0, \beta_1, \dots, \beta_k) = \sum_{i=1}^n \varepsilon_i^2 =$$

$$= \sum_{i=1}^n \left[ y_i - (\beta_0 + \beta_1 X_{1i} + \beta_2 X_{2i} + \dots + \beta_k X_{ki}) \right]^2$$

αρκεί να λύσουμε το σύστημα που θα προκύψει, αν

Θέσουμε τις περιμέτρους παραγωγής της  $g(\beta_0, \beta_1, \dots, \beta_k)$  ίσες με μηδέν.

Η λύση του συστήματος θα μας δώσει τις εκτιμήσεις από τα δεδομένα του δείγματος των συντελεστών πολλαπλής παλινδρόμησης,  $b_0, b_1, \dots, b_k$  για τις παραμέτρους  $\beta_0, \beta_1, \dots, \beta_k$ , αντίστοιχα, δηλαδή:

$$\hat{\beta}_0 = b_0, \hat{\beta}_1 = b_1, \dots, \hat{\beta}_k = b_k.$$

Έτσι, η εξίσωση που θα προκύψει από την εκτίμηση των συντελεστών πολλαπλής παλινδρόμησης είναι η:

$$\hat{Y} = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \dots + b_k X_k.$$

Οι συντελεστές  $b_1, b_2, \dots, b_k$  δείχνουν τη περιμή επίδραση που ασκούν οι ανεξάρτητες μεταβλητές στην εξαρτημένη μεταβλητή.

Π.χ. ο συντελεστής  $b_2$  υποδηλώνει τη μεταβολή της  $Y$  που θα προκύψει αν η μεταβλητή  $X_2$  μεταβληθεί κατά μία μονάδα μέτρησης της και οι άλλες μεταβλητές  $X_1, X_3, \dots, X_k$  παραμείνουν σταθερές. Άρα, ο συντελεστής  $b_2$  μετράει τη περιμή επίδραση της ανεξάρτητης μεταβλητής  $X_2$ . Για αυτό τον λόγο οι συντελεστές  $b_1, b_2, \dots, b_k$  καλούνται και συντελεστές περιμή παλινδρόμησης.

Για το μοντέλο με δύο ανεξάρτητες μεταβλητές  $X_1, X_2$  το υπόδειγμα που θα εκτιμήσουμε είναι:

$$\hat{Y} = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2, \text{ όπου}$$

$\hat{Y}$ : η ευρίσκηση της  $E(Y)$ .

Οι απομεινίσματα μεταξύ των πραγματικών τιμών της  $Y$  και των τιμών  $\hat{Y}$  είναι:  $e_i = Y_i - \hat{Y}_i$

ή  $e_i = Y_i - (b_0 + b_1 X_{1i} + b_2 X_{2i})$ ,  $i=1, \dots, n$ , όπου  $n$  είναι το μέγεθος του δείγματος. Το άθροισμα των τετραγώνων των απομεινίσματων για τις  $n$  τιμές των παρατηρήσεων ισούται με:

$$\sum_{i=1}^n (Y_i - \hat{Y}_i)^2 = \sum_{i=1}^n [Y_i - (b_0 + b_1 X_{1i} + b_2 X_{2i})]^2 = Q.$$

Αναζητούμε τις τιμές των  $b_0, b_1, b_2$  που ελαχιστοποιούν την  $Q$ . Πρέπει να παραγωγίσουμε την  $Q$  ως προς  $b_0, b_1$  και  $b_2$ , να εξισώσουμε τις παραγώγους με το μηδέν και να λύσουμε ως προς τις άγνωστες παραμέτρους. Θα προκύψει ένα σύστημα τριών εξισώσεων με τρεις αγνώστους. Το σύστημα αυτό καλείται σύστημα κανονικών εξισώσεων (normal equations).

$$\frac{\partial Q}{\partial b_0} = -2 \sum_{i=1}^n [Y_i - b_0 - b_1 X_{1i} - b_2 X_{2i}] = 0$$

$$\frac{\partial Q}{\partial b_1} = -2 \sum_{i=1}^n X_{1i} [Y_i - b_0 - b_1 X_{1i} - b_2 X_{2i}] = 0$$

$$\frac{\partial Q}{\partial b_2} = -2 \sum_{i=1}^n X_{2i} [Y_i - b_0 - b_1 X_{1i} - b_2 X_{2i}] = 0.$$

$$\left. \begin{aligned} \sum_{i=1}^n Y_i &= n b_0 + b_1 \sum_{i=1}^n X_{1i} + b_2 \sum_{i=1}^n X_{2i} \\ \sum_{i=1}^n Y_i X_{1i} &= b_0 \sum_{i=1}^n X_{1i} + b_1 \sum_{i=1}^n X_{1i}^2 + b_2 \sum_{i=1}^n X_{1i} X_{2i} \\ \sum_{i=1}^n Y_i X_{2i} &= b_0 \sum_{i=1}^n X_{2i} + b_1 \sum_{i=1}^n X_{1i} X_{2i} + b_2 \sum_{i=1}^n X_{2i}^2 \end{aligned} \right\} (\Sigma)$$

Η λύση του συστήματος των παραπάνω εξισώσεων με τη μέθοδο των οριζουσών δίνει τις τιμές των  $b_1$  και  $b_2$ . Ο συντελεστής  $b_0$  προκύπτει εύκολα από την πρώτη εξίσωση του συστήματος με απλή αντικατάσταση των τιμών  $b_1$  και  $b_2$ .

Ένας "έξυπνος" τρόπος να προχωρήσουμε στην επίλυση του  $(\Sigma)$  είναι να θέσουμε:  $x_{1i} = X_{1i} - \bar{X}_1$ ,  $x_{2i} = X_{2i} - \bar{X}_2$ ,  $y_i = Y_i - \bar{Y}$ . Τότε, μπορούμε να γράψουμε:

$$\begin{aligned} \sum_{i=1}^n y_i &= n b_0 + b_1 \sum_{i=1}^n x_{1i} + b_2 \sum_{i=1}^n x_{2i} \\ \sum_{i=1}^n x_{1i} y_i &= b_0 \sum_{i=1}^n x_{1i} + b_1 \sum_{i=1}^n x_{1i}^2 + b_2 \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} \\ \sum_{i=1}^n x_{2i} y_i &= b_0 \sum_{i=1}^n x_{2i} + b_1 \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} + b_2 \sum_{i=1}^n x_{2i}^2 \end{aligned}$$

Όπως  $\sum_{i=1}^n y_i = \sum_{i=1}^n x_{1i} = \sum_{i=1}^n x_{2i} = 0$  άρα από τις -7-

εξισώσεις του (Σ), έχουμε

$$\sum_{i=1}^n x_{1i} y_i = b_1 \sum_{i=1}^n x_{1i}^2 + b_2 \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i}$$

$$\sum_{i=1}^n x_{2i} y_i = b_1 \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} + b_2 \sum_{i=1}^n x_{2i}^2$$

Με μέθοδο οριζουσών, έχουμε:

$$b_1 = \frac{\begin{vmatrix} \sum_{i=1}^n x_{1i} y_i & \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} \\ \sum_{i=1}^n x_{2i} y_i & \sum_{i=1}^n x_{2i}^2 \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} \sum_{i=1}^n x_{1i}^2 & \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} \\ \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} & \sum_{i=1}^n x_{2i}^2 \end{vmatrix}} = \frac{(\sum x_1 y)(\sum x_2^2) - (\sum x_2 y)(\sum x_1 x_2)}{(\sum x_1^2)(\sum x_2^2) - (\sum x_1 x_2)^2}$$

$$\begin{vmatrix} \sum_{i=1}^n x_{1i}^2 & \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} \\ \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} & \sum_{i=1}^n x_{2i}^2 \end{vmatrix} \uparrow (\sum x_1^2)(\sum x_2^2) - (\sum x_1 x_2)^2$$

$\sum_{i=1}^n \equiv \sum$  (παραλείπουμε τον δείκτη i)

$$b_2 = \frac{\begin{vmatrix} \sum_{i=1}^n x_{1i}^2 & \sum_{i=1}^n x_{1i} y_i \\ \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} & \sum_{i=1}^n x_{2i} y_i \end{vmatrix}}{\begin{vmatrix} \sum_{i=1}^n x_{1i}^2 & \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} \\ \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} & \sum_{i=1}^n x_{2i}^2 \end{vmatrix}} = \frac{(\sum x_2 y)(\sum x_1^2) - (\sum x_1 y)(\sum x_1 x_2)}{(\sum x_1^2)(\sum x_2^2) - (\sum x_1 x_2)^2}$$

$$\begin{vmatrix} \sum_{i=1}^n x_{1i}^2 & \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} \\ \sum_{i=1}^n x_{1i} x_{2i} & \sum_{i=1}^n x_{2i}^2 \end{vmatrix} (\sum x_1^2)(\sum x_2^2) - (\sum x_1 x_2)^2$$

και

$$b_0 = \bar{Y} - b_1 \bar{X}_1 - b_2 \bar{X}_2$$

Μέσες ελαστικότητες: (της  $Y$  ως προς  $X_1$  και  $X_2$ ): <sup>-8-</sup>

$$\bar{\eta}_{Y|X_1} = b_1 \cdot \frac{\bar{X}_1}{\bar{Y}} = b_1 \frac{\frac{\sum X_1}{n}}{\frac{\sum Y}{n}}$$

$$\bar{\eta}_{Y|X_2} = b_2 \cdot \frac{\bar{X}_2}{\bar{Y}} = b_2 \frac{\frac{\sum X_2}{n}}{\frac{\sum Y}{n}}$$

Έστω  $Y$ : = μηνιαία παραγωγή (μονάδες προϊόντος)

$X_1$ : = μέση τιμή αγοράς (σε λεπτά)

$X_2$ : = μέση τιμή ανταγωνιστικών προϊόντων (σε λεπτά)

Έστω ότι  $\bar{\eta}_{Y|X_1} = -0.843$  και  $\bar{\eta}_{Y|X_2} = 0.983$ .

Ερμηνείες των τιμών (εδώ μετράμε τη σχέση μεταξύ των ποσοτικών μεταβολών των μεταβλητών).

$\bar{\eta}_{Y|X_1} \approx -0.84$ . Για κάθε αύξηση της τιμής πώλησης του προϊόντος κατά 1% (με σταθερή την μέση τιμή του ανταγωνιστού), η μηνιαία  $\int$ ήτηση μειώνεται κατά μέσο όρο κατά περίπου 0.84% μονάδες ανά ομογένεια.

$\bar{\eta}_{Y|X_2} \approx 0.99$ . Με σταθερή την τιμή πώλησης του προϊόντος για κάθε αύξηση των τιμών των ανταγωνιστών κατά 1%, η μηνιαία  $\int$ ήτηση αυξάνεται κατά μέσο όρο κατά 0.99% (περίπου) ανά ομογένεια.



δηλ. η ελαστικότητα της Ζήτησης ως προς τις τιμές των ανταγωνιστών είναι σε απόλυτους όρους μεγαλύτερη από την ελαστικότητα της Ζήτησης ως προς την τιμή του προϊόντος.

### Παράδειγμα

① Θεωρούμε ότι οι μηνιαίες δαπάνες ενός πληθυσμού νοικοκυριών σε χιλ. ευρώ εξαρτώνται από τους μισθούς τους  $X_1$  και από άλλα εισοδήματα  $X_2$  (ενοίκια κλπ). Ένα τ.δ.  $n=4$  νοικοκυριών του πληθυσμού έδωσε τα επόμενα στοιχεία:

| <u>Δαπάνες <math>Y</math></u> | <u>Μισθοί <math>X_1</math></u> | <u>Άλλα Εισοδήματα <math>X_2</math></u> |
|-------------------------------|--------------------------------|---|
| 2                             | 1                              | 2                                       |
| 3                             | 2                              | 1                                       |
| 3                             | 1                              | 3                                       |
| 5                             | 2                              | 5                                       |

(i) Να ευρεθεί με τη μέθοδο ελαχίστων τετραγώνων η πολλαπλή παλινδρόμηση  $E(Y) = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2$  των δαπανών  $Y$  ως προς τους μισθούς  $X_1$  και στα άλλα εισοδήματα  $X_2$  των νοικοκυριών του πληθυσμού και να υπολογισθούν τα κατάλοιπα.

(ii) Να υπολογισθούν οι μέσες ελαστικότητες της  $Y$  ως προς τις μεταβλητές  $X_1$  και  $X_2$  και να ερμηνευτούν οι τιμές τους.

Λύση

(i) Υπολογίζουμε τους μέσους  $\bar{Y} = 13/4$ ,  $\bar{X}_1 = 1.5$ ,  $\bar{X}_2 = 11/4$  και κατασκευάζουμε τον πίνακα υπολογισμών:

| $y = Y - \bar{Y}$ | $x_1 = X_1 - \bar{X}_1$ | $x_1^2$ | $x_2 = X_2 - \bar{X}_2$ | $x_2^2$ | $x_1 y$ | $x_2 y$ |
|-------------------|-------------------------|---------|-------------------------|---------|---------|---------|
| $-5/4$            | $-1/2$                  | $1/4$   | $-3/4$                  | $9/16$  | $5/8$   | $15/16$ |
| $-1/4$            | $1/2$                   | $1/4$   | $-7/4$                  | $49/16$ | $-1/8$  | $7/16$  |
| $-1/4$            | $-1/2$                  | $1/4$   | $1/4$                   | $1/16$  | $1/8$   | $-1/16$ |
| $7/4$             | $1/2$                   | $1/4$   | $3/4$                   | $9/16$  | $7/8$   | $63/16$ |
| Αθροίσματα        |                         | 1       |                         | 8.75    | 1.5     | 5.25    |

Υπολογίζουμε τους συντελεστές  $b_1, b_2$  και  $b_0$ .

$$b_1 = \frac{(\sum x_1 y)(\sum x_2^2) - (\sum x_2 y)(\sum x_1 x_2)}{(\sum x_1^2)(\sum x_2^2) - (\sum x_1 x_2)^2}$$

$x_1, x_2$   
 $3/8$   
 $-7/8$   
 $-1/8$   
 $9/8$

$$= \frac{1.5 \cdot 8.75 - 5.25 \cdot 0.5}{1 \cdot 8.75 - 0.25} = 1.235$$

$$b_2 = \frac{(\sum x_2 y)(\sum x_1^2) - (\sum x_1 y)(\sum x_1 x_2)}{(\sum x_1^2)(\sum x_2^2) - (\sum x_1 x_2)^2}$$
$$= \frac{5.25 \cdot 1 - 1.5 \cdot 0.5}{1 \cdot 8.75 - 0.25} = 0.529 \text{ και}$$

$$b_0 = \bar{Y} - b_1 \bar{X}_1 - b_2 \bar{X}_2 = 13/4 - 1.235 \cdot 1.5 - 0.529 \cdot (11/4) =$$

$$= -0.558.$$

Άρα, το ευτιμώτερο υπόδειγμα πολλαπλής παλινδρόμησης από τα δεδομένα του δείγματος είναι:

$$\hat{Y} = -0.058 + 1.235X_1 + 0.529X_2.$$

Τα κατάλοιπα είναι:

$$e_1 = Y_1 - \hat{Y}_1 = 2 - (-0.058 + 1.235 \cdot 1 + 0.529 \cdot 2) = -0.235$$

$$e_2 = Y_2 - \hat{Y}_2 = 3 - (-0.058 + 1.235 \cdot 2 + 0.529 \cdot 1) = 0.059$$

$$e_3 = Y_3 - \hat{Y}_3 = 3 - (-0.058 + 1.235 \cdot 1 + 0.529 \cdot 3) = 0.235$$

$$e_4 = Y_4 - \hat{Y}_4 = 5 - (-0.058 + 1.235 \cdot 2 + 0.529 \cdot 5) = -0.059$$

Παρατηρούμε ότι, όπως αναμενόταν  $\sum_{i=1}^4 e_i = 0$ .

Ερμηνεία των συντελεστών της παλινδρόμησης:

$b_1 = 1.235$ . Για κάθε αύξηση κατά 1000 ευρώ των μισθών των νοικοκυριών και με αρετά-

βλητά τα υπόλοιπα εισοδήματα των οικογενειών (π.χ. ενοίκια κλπ) οι μηνιαίες δαπάνες αυξάνονται κατά μέσο όρο κατά περίπου 1235 ευρώ ανά νοικοκυριό.

$b_2 = 0.529$ . Για κάθε αύξηση κατά 1000 ευρώ των υπόλοιπων εισοδημάτων των νοικοκυριών και με σταθερούς τους μισθούς τους, οι μηνιαίες δαπάνες των νοικοκυριών αυξάνονται κατά μέσο όρο κατά περίπου 529 ευρώ ανά νοικοκυριό.

(ii) Υπολογίζουμε τις μέσες ελαστικότητες:

$$\bar{\pi}_{Y|X_1} = b_1 \frac{\bar{X}_1}{\bar{Y}} = 1.235 \cdot \frac{1.5}{13/4} = 1.235 \cdot \frac{1.5}{3.25} = 0.57$$

και

$$\bar{\pi}_{Y|X_2} = b_2 \cdot \frac{\bar{X}_2}{\bar{Y}} = 0.529 \cdot \frac{11/4}{13/4} = 0.4476$$

Ερμηνείες:

$\bar{\pi}_{Y|X_1} = 0.57$ . Για κάθε αύξηση κατά 1% των ρισθών των νοικοκυριών με σταθερά τα εισοδήματα από άλλες πηγές οι μηνιαίες δαπάνες των νοικοκυριών αναμένεται να αυξηθούν κατά 0.57% ανά νοικοκυριο.

$\bar{\pi}_{Y|X_2} = 0.4476$ . Για κάθε αύξηση κατά 1% των εισοδημάτων των νοικοκυριών από άλλες πηγές και με ανετάβλητους τους ρισθούς τους, οι μηνιαίες δαπάνες των νοικοκυριών αναμένεται να αυξηθούν κατά 0.45% περίπου ανά νοικοκυριο. Σε απόλυτους όρους, η μέση ελαστικότητα των μηνιαίων δαπανών ως προς τους ρισθούς είναι μεγαλύτερη από τη μέση ελαστικότητα των μηνιαίων δαπανών ως προς τα εισοδήματά τους από άλλες πηγές.

② Στον πίνακα περιέχονται δεδομένα που συχμεντρώ-

Οηκαν από 10 οιοογένειες:

| Υ  | X <sub>1</sub> | X <sub>2</sub> | όπως   |
|----|----------------|----------------|--|
| 32 | 30             | 2              | Υ := μέσο μηνιαία<br>κατανάλωση ενός<br>αγαθού (σε κιλά)                           |
| 18 | 20             | 4              |  |
| 52 | 50             | 2              |  |
| 6  | 10             | 5              | ανά οιοογένεια   |
| 42 | 40             | 3              |  |
| 48 | 60             | 9              | X <sub>1</sub> := μέσο μηνιαίο οιοογε-<br>νειακό εισόδημα<br>(σε εκατομμύρια ευρώ) |
| 80 | 90             | 8              |  |
| 32 | 30             | 7              | X <sub>2</sub> := τιμή πώλησης του<br>αγαθού (σε εκατομμύρια<br>ευρώ).             |
| 52 | 50             | 2              |  |
| 68 | 70             | 4              |  |

Δίνονται:  $\sum Y = 430, \sum X_1 = 450$

$\sum X_2 = 46, \sum YX_1 = 24.060, \sum YX_2 = 2.068$

$\sum X_1X_2 = 2.260, \sum Y^2 = 22.908, \sum X_1^2 = 25.500$

$\sum X_2^2 = 272, n = 10, \bar{Y} = 43, \bar{X}_1 = 45, \bar{X}_2 = 4.6$

Μετά από τους κατάλληλους υπολογισμούς, η εξίσωση πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης είναι:

$$\hat{Y} = 7,074 + 0,952 X_1 - 1,503 X_2$$

b<sub>1</sub> = 0,952. Αν αυξηθεί το οιοογενειακό εισόδημα X<sub>1</sub> κατά 100 ευρώ τότε η κατανάλωση του αγαθού αναμένεται να αυξηθεί κατά μέσο όρο (περιπτώ) κατά 0,952 του κιλού (πρεσαθερή την τιμή πώλησης).

b<sub>2</sub> = -1,503. Αν αυξηθεί η τιμή του αγαθού κατά 100 ευρώ τότε η κατανάλωση του αγαθού αναμέ-

νεται να ρειωθει ματα ρεσο ορο (περιπο) ματα -14-  
1,503 κιλα (με σταθερο το ρεσο ρηνιαιο εισοδημα).

Οι συντελεστες ρερισ ης ελαστικότητας της  $Y$   
ως προς  $X_1$  και  $X_2$  (ρεσοι ελαστικότητες) ειναι:

$$\bar{\eta}_{Y|X_1} = b_1 \cdot \frac{\bar{X}_1}{\bar{Y}} = 0,952 \cdot \frac{45}{43} = 0,99 \text{ και}$$

$$\bar{\eta}_{Y|X_2} = b_2 \cdot \frac{\bar{X}_2}{\bar{Y}} = -1,503 \cdot \frac{4,6}{43} = -0,16$$

δηλ. αυξηση του εισοδηματος ματα 1% αναρνεεται  
να επιφερε αυξηση της καταναλωσης ματα  
0,99% εω αυξηση της τιης πωλησης του αγαθου  
ματα 1% θα επιφερε (αναρνεεται να επιφερε)  
ρειωση της ζητωρης ποσοτητας του αγαθου  
ματα 0,16%.

